

Kompas voor ons pedagogisch handelen

Beleidsdocument Pedagogisch Kompas

KindeRdam Kinderopvang B.V.

2026 | Versie 1.1

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Groeien, leren en bloeien met ons Pedagogisch Kompas	4
Zeven kindprincipes als hart van ons kompas.....	4
Samenwerken aan doorgaande ontwikkeling	6
We handelen in lijn met het Kinderrechtenverdrag.....	6
Bouwstenen voor pedagogische kwaliteit	8
Zo leggen we de basis voor optimale ontwikkeling	8
Wat kinderen dagelijks ervaren: onze manier van werken.....	8
Kindportretten: ik ben een kind	10
Ik ben een Baby.....	10
Ik ben een Dreumes	11
Ik ben een Peuter	12
Ik ben een Kleuter (onderbouw basisschool)	14
Ik ben een Ontdekker (middenbouw basisschool).....	15
Ik ben een Verkenner (bovenbouw basisschool)	17

Voorwoord

Met dit Pedagogisch Kompas zetten we samen een nieuwe stap. Het helpt ons richting te geven aan ons dagelijks werk met kinderen. In elke groep, op elke locatie, in elke gemeente.

Het Pedagogisch Kompas beschrijft wie wij zijn, waar we in geloven en wat ons verbindt als professionals in kinderopvang en kindontwikkeling.

Samen met ouders en partners bouwen we aan een kansrijke toekomst voor ieder kind. Waar we ook werken – in welke wijk of op welke locatie dan ook – dragen we bij aan een samenleving waarin kinderen zich veilig, gezien en gewaardeerd voelen. Dat is de kern van ons werk, en de reden waarom dit Kompas bestaat.

Dit beleidsdocument vormt het kader voor ons pedagogisch vakmanschap. Het beschrijft de uitgangspunten en de gezamenlijke visie die richting geven aan ons handelen. In de locatiewerkplannen wordt beschreven hoe het beleid daar tot leven komt, met aandacht voor zaken als groepsindeling, bezetting (BKR), het vierogenprincipe en de dagelijkse organisatie. Samen vormen het beleid en de werkplannen de volledige pedagogische aanpak van KindeRdam: een helder geheel waarin visie, kwaliteit en uitvoering met elkaar verbonden zijn.

Binnen Groot Rotterdam zetten we ons met kinderopvang, schoolmaatschappelijk werk en jongerenwerk in voor kinderen, jongeren en ouders. Ons Pedagogisch Kompas geeft richting aan de kinderopvang van KindeRdam en vormt daar de basis van ons handelen. De manier waarop wij met kinderen omgaan sluit aan bij hoe onze schoolmaatschappelijk werkers en jongerenwerkers werken. Zo ontstaat er herkenning in de benadering en een gevoel van samenhang. Voor kinderen, jongeren en ouders voelt dat als één warme, ondersteunende lijn binnen het brede aanbod van Groot Rotterdam.

Groeien, leren en bloeien met ons Pedagogisch Kompas

In elke fase van hun leven leren kinderen op verschillende manieren en in verschillende domeinen. Wij begeleiden hen in hun brede ontwikkeling: sociaal, emotioneel, motorisch, cognitief en creatief. Dat betekent dat we oog hebben voor het hele kind. Voor zijn gevoel, gedrag, spel en nieuwsgierigheid. Zo helpen we kinderen groeien tot zelfbewuste, nieuwsgierige en betrokken mensen, die met vertrouwen hun eigen pad durven te volgen.

Kinderen ontwikkelen zich het best wanneer drie basisbehoeften in balans zijn: relatie, autonomie en competentie. Ze hebben anderen nodig om zich verbonden te voelen (relatie), ruimte om zelf te ontdekken en keuzes te maken (autonomie), en vertrouwen in wat ze kunnen en nog willen leren (competentie). Deze drie behoeften vormen de ondergrond van ons Pedagogisch Kompas.

Ons Pedagogisch Kompas bouwt voort op wat al bewezen waardevol is. Om hier woorden aan te geven die passen bij onze kinderopvang en onze kinderen, hebben we samen zeven Kindprincipes beschreven. Die gaan over relatie, autonomie en competentie, en ook over de [pedagogische basisdoelen uit de wet kinderopvang](#), het [kinderrechtenverdrag](#), en welbevinden en betrokkenheid.

Welbevinden en betrokkenheid

Wanneer kinderen zich verbonden voelen met de mensen om hen heen, ruimte krijgen om zelf te ontdekken en vertrouwen ervaren in wat ze kunnen, groeit er iets kostbaars: welbevinden. Een kind met welbevinden voelt zich veilig, ontspannen en zichzelf. Vanuit dat gevoel ontstaat betrokkenheid: de natuurlijke nieuwsgierigheid en concentratie waarmee kinderen de wereld onderzoeken, spelenderwijs leren en nieuwe stappen durven zetten.

Welbevinden en betrokkenheid laten zien hoe het écht met een kind gaat. Ze vormen de kern van ontwikkeling. Als kinderen zich goed voelen en betrokken zijn, kunnen ze groeien, leren en bloeien op hun eigen manier.

Zeven kindprincipes als hart van ons kompas

Met onze zeven kindprincipes laten we zien wat wij belangrijk vinden in de ontwikkeling van kinderen en in onze rol daarbij. Ze geven ons houvast in de dagelijkse praktijk en ze passen bij wie we willen zijn, voor de kinderen én voor elkaar.

1 Kinderen zijn volwaardige mensen

Kinderen worden niet gevormd tot mens; ze zijn het al. Ze hebben hun eigen karakter, tempo en wil, en verdienen dezelfde eerbied als volwassenen. Wij nemen hun beleving serieus en luisteren oprecht naar wat zij laten zien en zeggen.

2 Kinderen hebben recht op vrijheid

Vrijheid om te spelen, te denken, te kiezen en hun mening te geven hoort bij groeien. Wij leren hun dat vrijheid altijd hand in hand gaat met respect voor de ander en voor de omgeving waarin ze leven.

3 Kinderen groeien in emotionele veiligheid

Ontwikkeling begint bij een gevoel van geborgenheid. Pas als een kind zich gezien, gehoord en veilig voelt bij vaste gezichten, in een vertrouwde groep en in een rustige omgeving, durft het zichzelf te laten zien en nieuwe stappen te zetten.

4 Kinderen zijn van nature nieuwsgierig en leren door spel

Kinderen onderzoeken, proberen uit, vallen en staan weer op. Wij scheppen een omgeving die uitnodigt tot spel, onderzoek en verwondering. Zo oefenen ze vaardigheden, onderzoeken ze grenzen en verbinden ze denken, voelen en doen.

5 Kinderen leren door betrokken te zijn

Kinderen groeien van binnenuit, als het met volle aandacht opgaat in wat ze doen. Wij zorgen voor een sfeer waarin kinderen zich veilig, ontspannen en nieuwsgierig voelen. Zodat **welbevinden** en **betrokkenheid** de motor van hun ontwikkeling zijn.

6 Kinderen leren in relatie met anderen

Kinderen hebben anderen nodig om zichzelf te leren kennen. Ze ontwikkelen zichzelf door samen te leven, door samen te delen en door te verschillen van elkaar. In contact met anderen leren ze empathie, samenwerking en verantwoordelijkheid voor de wereld om hen heen.

7 Kinderen leren waarden door voorbeeldgedrag

Kinderen kijken naar ons en doen ons na. Onze houding, woorden en keuzes vormen de basis waarop zij hun eigen moreel kompas bouwen.

Samenwerken aan doorgaande ontwikkeling

Ontwikkeling is geen sprint, maar een traject waarin ieder kind stap voor stap zijn eigen mogelijkheden ontdekt. Ons Pedagogisch Kompas helpt ons koers te houden: we bieden kinderen een herkenbare omgeving, waarin relaties, verwachtingen en manieren van omgaan in elkaars verlengde liggen.

Die herkenning geeft kinderen houvast. Ze voelen zich sneller op hun gemak en weten wat ze kunnen verwachten. Zo kan ontwikkeling vloeiend plaatsvinden, zonder onnodige breuken of drempels bij elke nieuwe fase of overgang.

Zo ontstaat een doorgaande ontwikkeling van kinderen. Niet alleen in wat we doen, maar in hoe we kijken, luisteren en afstemmen. Ieder contactmoment draagt bij aan de ontwikkeling van het geheel.

Samen met ouders: de Gouden driehoek

Ouders zijn onze belangrijkste partners in de opvoeding. Ouders, kinderopvang en kind vormen samen de Gouden driehoek. We delen observaties, luisteren naar elkaar en stemmen verwachtingen af. Zo bouwen we aan wederzijds vertrouwen en versterken we elkaar in het bieden van een veilige, stimulerende omgeving.

We gaan uit van gelijkwaardigheid: ouders kennen hun kind als geen ander, wij brengen onze professionele blik mee. Door samen te werken, ontstaat een rijker en vollediger beeld van het kind. Dat helpt ons beter aan te sluiten bij wat het nodig heeft. Thuis én in de opvang. Zo ontstaat een sterke verbinding tussen opvoeden en opvangen, waarin het kind zich gezien en begrepen voelt.

Samen met scholen en partners

De ontwikkeling van kinderen stopt niet bij de deur van de opvang. Daarom werken we samen met scholen en andere partners in de wijk. In die samenwerking verbinden we onze werelden, zodat kinderen zich ook bij een volgende stap vertrouwd en gesteund voelen.

Door kennis en ervaringen te delen, zorgen we dat wat een kind leert, beleeft en nodig heeft, in elkaars verlengde ligt. Zo wordt doorgaande ontwikkeling niet alleen een bedoeling, maar iets wat kinderen echt ervaren: een vloeiende groei, zonder onnodige breuken.

Binnen die doorgaande ontwikkeling versterken we elkaar. Ieder vanuit zijn eigen expertise, maar met hetzelfde doel voor ogen: een stevige basis bieden voor een kansrijke toekomst.

We handelen in lijn met het Kinderrechtenverdrag

Ons pedagogisch handelen is in lijn met het Verdrag over de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties. Daarin staat dat ieder kind recht heeft op veiligheid, spel, ontwikkeling en een

eigen stem. Die rechten vormen de morele basis van ons werk: we erkennen ieder kind als mens met waarde, met gevoelens en met recht op invloed in zijn eigen leven.

Bouwstenen voor pedagogische kwaliteit

We bouwen elke dag aan een omgeving waarin kinderen zich kunnen ontwikkelen, groeien en bloeien. De Bouwstenen voor pedagogische kwaliteit helpen ons daarbij: ze geven houvast in hoe we met kinderen omgaan en hoe we onze opvang organiseren.

Ze zorgen ervoor dat kinderen zich veilig voelen (relatie), de ruimte krijgen om te ontdekken (autonomie) en vertrouwen opbouwen in wat ze kunnen (competentie). Wanneer die basis in balans is, ontstaat er welbevinden: een kind dat zich goed voelt. Vanuit dat welbevinden groeit betrokkenheid: de natuurlijke concentratie en nieuwsgierigheid waarmee een kind leert en ontdekt. Kortom, de *Bouwstenen* brengen ons Pedagogisch Kompas tot leven.

Zo leggen we de basis voor optimale ontwikkeling

Kinderen hebben een stabiele en rijke omgeving nodig om te kunnen groeien. Daarom zorgen we dat de basis om te ontwikkelen goed is: de groepen, de ruimtes, de materialen, het programma en natuurlijk de professionals zelf. Deze *Bouwstenen* vormen samen de structuur waarbinnen ontwikkeling kan plaatsvinden.

- De **professional** is het hart van de pedagogische kwaliteit. We blijven ons ontwikkelen via scholing, coaching en het delen van ervaringen. Zo groeien wij mee met de kinderen die we begeleiden.
- De **groep** biedt geborgenheid, herkenning en sociale veiligheid.
- Het **programma** geeft ritme aan de dag en ruimte aan spel, taal, beweging en rust.
- De **materialen** nodigen uit tot ontdekken, experimenteren en samenwerken.
- De **binnen- en buitenruimte** vormen samen de wereld waarin kinderen leren en beleven.

Ook organisatorische afspraken, zoals groepsgrootte, samenstelling en veiligheid (BKR, vierogenprincipe), dragen bij aan die kwaliteit. Ze zorgen dat er rust en aandacht is, zodat kinderen zich kunnen ontwikkelen op een manier die past bij hun leeftijd en behoeften. Deze onderdelen staan beschreven in de locatiewerkplannen.

Wat kinderen dagelijks ervaren: onze manier van werken

Pedagogische kwaliteit begint bij wat kinderen elke dag ervaren. Dat gaat over hoe we kijken, luisteren en handelen. Over de relaties die we bouwen en de momenten die we delen. We zorgen voor rust, structuur en een sfeer van vertrouwen, zodat kinderen zich vrij voelen om zichzelf te zijn en nieuwe dingen te proberen.

We doen dit door aandacht te geven, door aan te sluiten bij wat een kind laat zien en nodig heeft, en door spel en ontdekkingen te begeleiden op een manier die uitdaagt maar niet overprikkelt.

Onze houding, onze taal en ons gedrag maken daarin het verschil: kinderen leren van wat we doen, niet alleen van wat we zeggen.

Een belangrijk onderdeel van ons dagelijks handelen zijn de interactievaardigheden van de pedagogisch professional. Daarmee zorgen we dat kinderen zich veilig voelen én worden uitgedaagd om zich te ontwikkelen. We laten zien dat we er zijn en geven positieve aandacht (sensitieve responsiviteit). We reageren afgestemd op signalen van kinderen en bieden voorspelbaarheid en duidelijkheid (respect voor autonomie en structureren en grenzen stellen). We praten met kinderen, luisteren naar hen en stimuleren hun taalontwikkeling (praten en uitleggen). Daarnaast moedigen we kinderen aan om te ontdekken, te spelen en nieuwe stappen te zetten, passend bij hun mogelijkheden (ontwikkelingsstimulering), en begeleiden we hen in het contact met anderen (begeleiden van interacties tussen kinderen). Zo ontstaat een warme relatie waarin kinderen vertrouwen voelen en de ruimte krijgen om te groeien.

Om ons vakmanschap te versterken, gebruiken we hulpmiddelen die helpen om te blijven kijken, reflecteren en ontwikkelen: het observatie-instrument Pedagogische Praktijk in Beeld (PiB), doelgericht werken aan ontwikkeling met Vroeg- en Voorschoolse Educatie (VVE) en Opbrengstgericht Werken (OGW), en het stimuleren van positief gedrag vanuit de uitgangspunten van Positive Behavior Support (PBS). Deze hulpmiddelen ondersteunen ons in het bewust en doordacht handelen.

Als kinderen zich goed voelen en opgaan in wat ze doen, weten we dat we op de goede weg zijn. Welbevinden en betrokkenheid laten zien dat onze pedagogische kwaliteit werkt; dat kinderen zich veilig voelen, uitgedaagd worden en zichzelf kunnen zijn.

Daarom blijven we naar kinderen kijken en naar onszelf. We reflecteren samen, bespreken wat goed gaat en wat beter kan, en leren van elkaar. Zo houden we onze kwaliteit levend en bouwen we elke dag verder aan een veilige, sterke en uitnodigende omgeving voor kinderen.

Kindportretten: ik ben een kind

In ons Kompas beschrijven we waar we in geloven en wat ons verbindt in de begeleiding van kinderen. De Kindportretten brengen het Kompas tot leven. In elk portret hoor je de stem van het kind zelf: wat het al kan, wat het nodig heeft en hoe het de wereld ervaart. Zo kijken we niet vóór het kind, maar vanuit het kind: vanuit zijn beleving en mogelijkheden.

De *Kindportretten* helpen ons om bewust te blijven kijken, af te stemmen en keuzes te maken in ons dagelijks werk. Ze herinneren ons eraan dat elk kind competent is en dat wij als professionals het verschil maken door goed te zien, te luisteren en te volgen.

Of het nu gaat om een baby, een peuter of een schoolkind: de *Kindportretten* geven richting aan ons handelen en houden de doorgaande ontwikkeling levend. Ze zijn een uitnodiging om het Kompas niet alleen te lezen, maar echt te léven.

Ik ben een Baby

Mijn eerste jaar is een magisch avontuur. Wist je dat mijn groei en ontwikkeling in deze tijd sneller gaan dan in alle jaren die volgen? Mijn gewicht verdriedubbelt, mijn lichaam groeit stevig en mijn brein is constant in beweging. Dit jaar leg ik de fundamenteën voor alles wat nog komt: voelen, bewegen, communiceren, leren. **Ik ben competent vanaf mijn geboorte, ik ben niet zo hulpeloos en afhankelijk als ik misschien lijkt. Als je goed naar me kijkt dan zie je wat ik allemaal al kan.**

Ik slaap het grootste deel van de dag. Het lijkt misschien alsof ik niets doe, maar juist in mijn slaap groeit mijn lichaam en rijpt mijn brein. Wakker zijn is net zo belangrijk: dan maak ik contact met jou en de wereld om me heen. Samen ontdekken we kleuren, geluiden, geuren en beweging. Door wat je voor me klaarlegt, of doordat je mij volgt in wat ik ontdek. Als jij met me praat of voor me zingt, sla ik dat allemaal op. **Jij legt de basis voor mijn taalvaardigheid door gewoon met me te praten, te lachen, en op me te reageren.**

Ik breng mijn eigen tempo en temperament mee. Misschien leer ik snel rollen en zitten, of misschien ben ik een stille ontdekker die eerst de wereld met mijn ogen in zich opneemt. Beide manieren zijn goed. Het belangrijkste is dat ik de ruimte krijg om fysiek en mentaal op mijn eigen manier te groeien.

Veiligheid en geborgenheid zijn cruciaal voor mij. **Mijn vertrouwen in de wereld groeit doordat jij consistent en liefdevol op mijn signalen reageert.** Mijn huiltjes en bewegingen zijn mijn manier om met je te praten, en hoe meer je daarop inspeelt, hoe meer ik leer. Ik vind het fijn om te weten dat je me wilt oppakken. Aan de manier waarop je me met rustige bewegingen optilt, met liefdevolle handen vasthoudt of zacht neuriet, voel ik dat alles in orde is.

Mijn gezondheid en welzijn zijn essentieel voor mijn ontwikkeling. Ik ben nog erg kwetsbaar. Een omgeving waarin ik beschermd ben tegen prikkels die ik nog niet kan begrijpen en materialen om mij heen die ik aan kan raken en pakken, helpt me de wereld te begrijpen zonder overweldigd te raken. Rituelen zoals een slaapliedje of een knuffel momentje geven me houvast in een wereld die nog zo nieuw is. Wanneer alles op dezelfde manier gaat, dan weet ik wat er komen gaat. Die voorspelbaarheid is een voorwaarde voor mij om met jou te kunnen samenwerken, en dat wil ik. **Ik wil invloed uit kunnen oefenen op wat er met mij gebeurt.** Zo leer ik dat ik ertoe doe, dat ik een stem heb en daarmee groeit mijn zelfvertrouwen.

Er zijn prikkels waar ik invloed op heb en prikkels waar ik geen invloed op heb. Geluid, licht, handen die me aanraken; die overkomen mij. Ik heb daar geen invloed op. Als het me teveel wordt dan huil ik of ik wend me af. Als ik huil dat kan dat trouwens om verschillende redenen zijn: Soms ben ik moe, heb ik honger, vervel ik me of gaat het me allemaal te snel. Is het koud óf te warm, is er een label in mijn trui die kriebelt. Soms heb ik pijn of dorst of krijg ik te weinig aandacht. Ook al kun je soms niks aan de oorzaak doen, bijvoorbeeld bij buikkramp, **als je me troost in de pijn dan voel ik me gezien.**

Geef me de ruimte om me vrij te bewegen zodat ik daar zelf invloed op kan uitoefenen. Leg me geen speeltje in mijn hand, maar leg het in mijn zicht zodat ik zelf invloed kan uitoefenen welk speeltje mijn interesse heeft. **Stoor me niet in mijn spel.**

Wist je dat ik in dit jaar al begin aan mijn eerste woorden? Mijn brabbelgeluidjes zijn een voorloper van taal, en door jouw woorden en gezichten na te bootsen, oefen ik mijn eerste stappen in communicatie. Zing, praat, en lach dus veel met me, want dat maakt een wereld van verschil. En geef me tijd om te reageren, soms moet ik er even over nadenken voor ik je woord of geluid kan nadoen (mijn verwerkingstijd is 7 seconden), **dus wacht, ik geef echt wel antwoord.**

Zo tegen het einde van dit eerste levensjaar word ik wat eenkennig en heb ik extra behoefte aan vaste gezichten en vertrouwde personen om me heen.

Laten we samen genieten van deze unieke tijd. Mijn eerste jaar is het begin van een groot avontuur, en ik ben zo blij dat jij er bent om me te begeleiden.

Ik ben een Dreumes

Ik zit boordevol energie, nieuwsgierigheid en originaliteit. Mijn wereld is één grote ontdekkingstocht waarin alles om mij heen nieuw en boeiend is. **Voelen, proeven, luisteren, kijken en bewegen – ik leer de wereld via mijn zintuigen kennen.** Ik voel het koude zand onder mijn voeten, proef een zoete appel, luister naar het fluiten van vogels, en lach om een liedje. Alles wat ik ervaar, helpt me mijn wereld stukje bij beetje eigen te maken.

Ik ga van staan naar lopen en dat is heel bijzonder. Nu kan ik me net als jij verticaal oprichten! Ik ben altijd in beweging. Mijn oefenen met lopen vraagt om een omgeving waar dat kan, binnen maar ook veel buiten met stenen, planken en takken. Klimmen, klauteren, vallen en weer opstaan – het hoort er allemaal bij. Op mijn fietsje oefen ik mijn evenwicht, en met mijn handen bouw ik

een hoge blokkentoren. Soms valt hij om, en dat kan dikke tranen opleveren. Maar dat is niet erg, **want juist door te proberen, leer ik hoe dingen werken.**

Beweging is de sleutel tot mijn ontwikkeling: lopen, rennen, gooien, sjuwen, slepen – ik wil alles ontdekken! Dat doe ik op mijn eigen tempo. **Je hoeft me niet te helpen, vertrouw maar op mij dat ik weet wat mijn grenzen zijn. Door mij de tijd en de ruimte te geven ga ik mijn eigen mogelijkheden ontdekken en voelen.**

Ik ben dan wel langer wakker, maar rusten blijft belangrijk voor mijn verwerking. Let goed op mijn vermoeidheidssignalen, ik ga over naar twee kortere slaapjes overdag of een lange middagslaap, maar ik slaap ook 's nachts meer aaneengesloten uren.

Mijn fantasie begint op te bloeien. Ik speel en creëer mijn eigen werelden. Het lijntje tussen mijn fantasie en de echte wereld is heel dun. Fantaseren is niet alleen leuk, maar ook belangrijk. Fantasie helpt me om situaties te begrijpen, mezelf te uiten en creatief te denken. Het maakt me uniek en geeft kleur aan mijn leven.

Als dreumes ben ik kwetsbaar. Ik heb nog geen buffer om mezelf te beschermen tegen grote indrukken of ervaringen. Dat betekent dat ik een veilige en liefdevolle omgeving nodig heb, waarin ik me kan ontwikkelen in mijn eigen tempo. Rust, geborgenheid en acceptatie zijn essentieel voor mij. **Als jij vertrouwen in mij hebt, groeit mijn zelfvertrouwen vanzelf.**

Spelen en nadoen zijn mijn grootste manieren om te leren. Ik krijg steeds meer oog voor mijn omgeving. **Alles wat ik zie, probeer ik te imiteren – niet alleen wat je doet, maar ook hoe je het doet.** En ook wat de kinderen om me heen doen. Ik begin me steeds meer te verplaatsen in anderen: als iemand pijn heeft, kan ik troosten. Hoe meer liefde en plezier jij uitstraalt in wat je doet en hoe je ons daarbij begeleidt, hoe meer ik daarvan oppik. Jouw energie is aanstekelijk en vormt mijn kijk op de wereld.

Mijn spraak begint zich nu ook te ontwikkelen. Eerst losse woordjes en soms al korte zinnestelsels, waarmee ik je probeer te vertellen wat ik zie, voel of nodig heb. **Het helpt als je veel met me praat, me voorleest of liedjes zingt.** Samen oefenen we op een speelse manier mijn taalvaardigheden.

Er is geen vaste methode die werkt voor mij als dreumes. **Ik ontdek vooral heel veel in het alledaagse met alledaags materiaal (dozen, schaalstapjes, kwasten, deurtjes, lapjes enzovoorts).** Elk kind is anders, en het is belangrijk om goed naar mij én naar jezelf te kijken. Jij mag ruimte maken voor jouw eigen behoeftes, terwijl je er ook voor mij bent. Samen vinden we een balans. Geef me ruimte om te groeien, liefde om me veilig te voelen, en vertrouwen in wie ik ben. Samen bouwen we aan een sterke basis voor alles wat nog komen gaat.

Ik ben een Peuter

De peuterperiode is een bijzondere periode in mijn leven. Ik bekijk de wereld vanuit mijn eigen ik. **Ik verwonder me voortdurend en houd van experimenteren, ontdekken, onderzoeken en proberen.** Zo ontwikkel ik welbevinden en zelfvertrouwen. Mijn eigen persoonlijkheid en

zelfstandigheid groeien. Ik krijg meer beheersing over mijn grove en fijne motoriek. En ik leer me concentreren, na te denken en leer steeds beter te praten.

Mijn belangrijkste opvoeders zijn mijn thuisfront. Ik heb het nodig om me veilig en gezien te voelen. Als ik lekker in mijn vel zit en me sociaal emotioneel goed voel, kan mijn denken zich optimaal ontwikkelen. Ik leer doordat er veel met me gepraat wordt, doordat mensen om me heen zingen, voorlezen, dingen benoemen en aanwijzen aangepast aan mijn denk- en belevingswereld. En doordat ik veel vragen mag stellen. **Ik heb mijn eigen gedachtegang en interesses en als je goed naar me luistert, hoor je wat ik al kan zien en bevatten.** In het begin van mijn leven wordt mijn denken bepaald door te kijken, luisteren, voelen, proeven en te bewegen. Langzaamaan ontdek ik dat er meer is dan mijn eigen lichaam.

Ik leer vooral door veel en vrij te spelen, binnen en vooral ook lekker buiten. Daarin verken ik de wereld om me heen en oefen mijn verbeelding en fantasie. Ik maak dingen mee die in mijn eigen wereldje niet voorkomen. Ik doe ervaringen en allerlei gevoelens op en ik begrijp de wereld en de cultuur om me heen steeds beter. Mijn spiegelneuronen werken op volle sterkte. Ik doe mee, speel na en leer adequaat te handelen, door wat ik zie in mijn omgeving, zowel bij kinderen als volwassenen. Als ik me gezien en geaccepteerd voel, kan mijn empathie groeien en leer ik me in te leven. Ik leer verschillende standpunten innemen en verschillen te herkennen en aanvaarden.

Thuis leer ik mijn moedertaal. Dat is een spontaan en natuurlijk proces. Op de kinderopvang kom ik vaak in aanraking met een tweede taal. Die leer je me door me onder te dompelen in de melodie en het ritme van de taal. **Voor mijn zevende ben ik extra gevoelig voor het leren van meer dan één taal. Ik ben in staat twee taalsystemen op te bouwen en school en thuistaal van elkaar te onderscheiden.** Mijn denk- en vertaalproces gebeurt vanuit mijn eerste taal. Een bewustzijn van de regels in mijn thuistaal, maakt dat ik de tweede taal beter kan leren.

Door veel te horen en daarvan te genieten, ga ik vanzelf steeds meer woorden gebruiken en inhaken op jouw initiatieven. Vertel me korte, eenvoudige verhaaltjes, niet te lang. Laat me meegaan in je verhaal, laat me avonturen beleven. Laat me plaatjes zien en lekker fantaseren. Dat stimuleert mijn verbeelding. Lees me voor, laat me rijmpjes horen, zing veel voor en met me, maak grapjes.

Structuur en dagritme zijn belangrijk voor me. Maar daarbinnen heb ik veel ruimte nodig om te onderzoeken en ontdekken. **Wanneer je me vaak en veel instrueert en me stuurt en stoort, zorg je voor onnodige stress. Als je voortdurend zegt 'Voorzichtig!' 'Kijk uit!' raak ik uit balans en word ik onzeker.** En dat vertraagt mijn emotionele en cognitieve ontwikkeling.

Ik word steeds zelfstandiger: Ik kan mezelf aan- en uitkleden, ik kan drinken uit een normale beker en ik kan steeds beter mijn plas ophouden. Ik doe graag dingen die jij ook doet, bijvoorbeeld naar de wc gaan of ik help je graag met huishoudelijke taken. Dat geeft me het gevoel dat ik ertoe doe en ook mijn steentje bijdraag.

Af en toe kan ik behoorlijk driftig worden. **Dat heeft alles te maken met het complexer worden van mijn emoties, de ontwikkeling van mijn eigen wil en het leren begrijpen en omgaan met de regels en afspraken van de omgeving.**

De snelheid van mijn ontwikkelingsprocessen bij jou op de groep zegt niets over mijn latere intellectuele ontwikkeling. Ik leer zo ontzettend veel: Praten, denken, bewegen, concentratie opbouwen, functioneren binnen een groep, deelnemen aan een kring.

Wat ik van je nodig heb, is geborgenheid en veiligheid, zodat ik ontspannen en zonder druk de wereld durf te ontdekken. Ik wil graag eenvoudige verklaringen van je, zodat ik mijn wereldje snap. Ik heb een warme, stimulerende omgeving nodig die kijkt of ik me op alle vlakken goed en evenwichtig ontwikkel.

De peuterperiode is superbelangrijk voor de groei van mijn persoonlijkheid, waaraan ik mijn eigenwaarde ontleen. Kijk goed naar me en heb vertrouwen in mijn ontwikkelingsmogelijkheden, werk aan mijn **welbevinden** en **betrokkenheid**.

Dan is de kinderopvang een plek waar ik een stevig fundament kan bouwen voor mijn latere leven!

Ik ben een Kleuter (onderbouw basisschool)

De wereld om me heen is een grote ontdekkingsreis, ik wil alles zien, aanraken en begrijpen. Ik leef in het hier en nu, met volle aandacht voor elk moment. Mijn dagen zijn gevuld met spelen, leren en dromen. Ik ben vol leven, energie en nieuwsgierigheid. Ik ga allerlei verbanden leggen, en zie bijvoorbeeld vormen terug in het verkeer of letters op gevels en supermarkten.

Spel is mijn manier om te groeien. Ik bouw torens, verkleed me als een superheld, teken mijn fantasieën op papier en speel rollenspellen met mijn vriendjes. Door te spelen ontdek ik hoe de wereld werkt. Ik oefen sociale regels, leer oplossingen bedenken. Ik leer hoe ik me uit kan drukken, hoe ik aardig gevonden word en hoe ik laat zien dat ik iets echt niet wil. In spel ontwikkel ik ook mijn motoriek. Spelen is voor mij geen tijdverdrijf – het is de kern van mijn leren.

Mijn taal explodeert: ik klets, zing, vertel en lach. Elk nieuw woord is als een schat die ik trots gebruik in mijn eigen zinnen. **Ik vraag je de oren van het hoofd.** Ik probeer verhalen te begrijpen en mijn eigen ervaringen onder woorden te brengen. **Als je naar me luistert en me aanmoedigt, ook in het stellen van vragen, geef je me het vertrouwen om me verder uit te drukken.**

Ik ben altijd in beweging. Rennen, klimmen, springen – mijn lichaam wil ontdekken wat het allemaal kan. Elke dag word ik sterker en handiger. Soms stoot ik mijn hoofd of val ik, maar dat hoort erbij. Met jouw hulp leer ik hoe ik mijn grenzen kan verleggen en zelfvertrouwen kan opbouwen.

Mijn fantasie kent geen grenzen. Ik kan een astronaut zijn die de ruimte verkent, een dokter die een knuffel beter maakt, of een chefkok die een feestmaal bereidt. In mijn spel leef ik in werelden

vol mogelijkheden. Fantasie helpt me om nieuwe dingen te bedenken en oplossingen te vinden voor de uitdagingen die ik tegenkom.

Ik leer niet alleen over de wereld, maar ook over mezelf. Mijn emoties zijn groot: ik kan schaterlachen om een grapje en tranen met tuiten huilen als iets niet lukt. Ik ben aan het ontdekken hoe ik mijn gevoelens kan begrijpen en ermee om kan gaan. Jouw geduld en liefdevolle uitleg helpen me om mijn emoties te leren uiten en verwerken.

Mijn sociale wereld wordt steeds belangrijker. **Ik begin vriendschappen te sluiten en te ontdekken hoe het is om samen te spelen, te delen en samen te werken. Ik ontdek wat loyaliteit betekent, wat liegen is. Ik ervaar hoe het is om te winnen en te verliezen. Soms bots ik met anderen, en dat kan lastig zijn.** Maar juist in die momenten leer ik belangrijke lessen over empathie en het respecteren van anderen. Ook met oudere broers en zussen.

Structuur en ritme zijn belangrijk voor mij. **Een vast dagritme geeft me houvast en helpt me om mijn energie te richten. Maar binnen die structuur heb ik vrijheid nodig om mijn eigen keuzes te maken.** Als je me de ruimte geeft om te ontdekken, voel ik me groot en zelfstandig.

Ik ben een kleuter, vol dromen, energie en nieuwsgierigheid. Zie mij, hoor mij, en beleef de wereld samen met mij. Samen bouwen we aan een stevige basis voor alles wat nog komt.

Ik ben een Ontdekker (middenbouw basisschool)

Mijn wereld wordt steeds groter en spannender. Ik stap bewust de wereld in, vol nieuwsgierigheid, vragen en een eindeloze drang om te leren.

Ik ben continu in beweging, letterlijk en figuurlijk. Mijn fijne motoriek ontwikkelt zich: ik kan nu knippen, tekenen en schrijven. Mijn benen brengen me steeds sneller en verder, of dat nu is op het schoolplein of in de gymzaal. **Al die beweging helpt me niet alleen om mijn lichaam sterker te maken, maar ook mijn gedachten te ordenen. Leren en bewegen gaan voor mij hand in hand.**

Ik leer en ontdek veel. De letters en cijfers die eerst losse symbolen waren, beginnen steeds meer betekenis te krijgen. Een woord of zin hier, een som daar – alles begint samen te komen als een grote puzzel. Als je naar me kijkt en luistert, merk je hoe trots ik ben als ik een nieuw stukje ontdek. In deze periode leer ik ook hoe ik met anderen kan samenwerken en spelen. Dat gaat met vallen en opstaan, maar gelukkig mag ik veel oefenen.

Via school en thuis ontdek ik steeds meer over de wereld. Oók online. Ik ontdek over de ruimte, het klimaat, de grootte van het universum: op vakantie gaan is niet alleen maar plezier maar de bestemming krijgt plek in een continent en die weer op de wereld. Ik ontdek dat er om me heen verschillende talen gesproken worden. Ik ontdek een online wereld door te werken op de computer, maar ook door te gamen met vriendjes online. Al die werelden krijgen steeds meer plek in mijn belevingswereld.

Binnen en buiten spelen blijft een belangrijk deel van mijn dag. Want door te spelen leer ik samen te werken, te delen, me heerlijke te ontladen, conflicten op te lossen - samen met de pedagogisch professionals - en mijn plek in een groep te vinden. Het ene moment ben ik een dappere ridder die een kasteel verdedigt, het andere moment een nieuwsgierige ontdekkingsreiziger die een nieuwe wereld verkent. Mijn fantasie kent geen grenzen, en dat is een bron van inspiratie en creativiteit.

Ik begin ook mijn eigen plek in de groep te ontdekken. Soms ben ik luid en vol energie, andere keren ben ik stil en nadenkend. **Ik probeer te begrijpen hoe vriendschappen werken en hoe ik erbij hoor. Ik ontdek de betekenis van een rol of imago in de groep door clubjes en kinderfeestjes waar ik wel of niet bij hoor. Ik hoop dat je dat ziet en me helpt ontdekken waar ik goed in ben, bijvoorbeeld op gebied van sport of muziek, maar ook hoe ik door kan zetten als ik het even niet meer zie zitten.** Je kunt me leren dat ik niet zomaar kan stoppen met sommige processen als sport of muziek, als ik daar even geen zin in heb. Een compliment of een aanmoediging van jou kan mijn dag maken, want jouw respect en erkenning helpen me groeien.

Mijn emoties kunnen soms groot zijn. Ik ben trots als iets lukt, maar ook teleurgesteld of boos als het tegenzit. Soms zet ik me af en geef ik een grote mond. Ik ben nog aan het leren hoe ik met die gevoelens om moet gaan. **Soms heb ik jou nodig om ze te begrijpen en uiten. Als jij rustig blijft en me ruimte geeft om mijn emoties te voelen, en me daarin ook uitleg geeft, help je me om ermee om te gaan.**

Ik ben sterk gericht op regels en afspraken, een gemaakte regel is voor mij heel belangrijk, want ik heb een groot rechtvaardigheidsgevoel. Maar ik kan ook redeneren 'als zij het doet of mag, dan ik ook!'. Leg me uit waarom je soms uitzonderingen maakt of waarom je van iets afwijkt. Ik snap het best, zolang je me maar meeneemt in je uitleg.

Ik blijf jouw nabijheid nodig hebben. Vraag me hoe mijn dag was, lees me een verhaal voor, en lach om mijn grapjes – ook al slaan ze misschien nog nergens op. **Als je me laat zien dat mijn ideeën ertoe doen, geef je me zelfvertrouwen en moed om verder te leren. Geef me ook verantwoordelijkheid: Ik kan namelijk steeds meer dingen zelf, bijvoorbeeld goed opruimen of het organiseren van een voetbalkooi. Ik vind het ook belangrijk dat je me serieus neemt op gebied van privacy: stel dat je een foto wilt sturen via de ouderportal, vraag me dan of ik dat oké vind.**

Ik zit boordevol verwondering, energie en dromen. Ik groei steeds meer in zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Ik wil me graag betrokken voelen bij processen. Geef me de ruimte om fouten te maken, de steun om door te zetten, en de liefde om mezelf te durven zijn. Samen bouwen we een fundament dat me ver draagt.

Ik ben een Verkenner (bovenbouw basisschool)

Mijn wereld is al een stuk groter en complexer geworden. Ik ben nu bezig om verbanden te leggen, de wereld te begrijpen, en mijn plek daarin te vinden.

Mijn sociale wereld is veranderd. **Vrienden worden belangrijker dan ooit. Ik ontdek wat het betekent om erbij te horen, een groep te vormen, of juist mijn eigen weg te gaan. Dit kan best spannend zijn, want ik wil niets liever dan geaccepteerd worden.** Een ruzie of onenigheid kan voelen als het einde van de wereld, maar met jouw hulp leer ik hoe ik deze situaties kan begrijpen en oplossen. Ook hoe ik om kan gaan met pesten en plagen.

Je zult merken dat ik me ook meer ga vergelijken met anderen. Op gebied van leren, sporten, muziek maken, dansen, een rol in de groep pakken. Soms voelt het alsof ik enorme bergen heb te beklimmen, maar elke stap die ik zet, maakt me sterker en slimmer. Het is fijn als jij me helpt wanneer ik even niet weet hoe ik verder moet en me moed insprekt om door te zetten.

Mijn emoties zijn soms een wervelwind. Ik voel me verantwoordelijker en zelfstandiger, maar ik weet ook dat ik nog niet alles alleen kan. Ik leer nu om na te denken over wat ik doe en waarom. Ik heb gesprekken met mezelf over goed en fout, over eerlijkheid en keuzes. Ik ontdek het verschil tussen korte en lange termijn denken, realiseer me steeds beter wat oorzaak is en wat gevolg. **Dit is het begin van mijn eigen waarden en principes, die me de rest van mijn leven zullen vormen.**

Mijn nieuwsgierigheid groeit, en ik begin mijn plek in de wereld te overdenken. Waarom gebeuren dingen zoals ze gebeuren? Hoe kan ik een verschil maken? Ik stel grote vragen die soms moeilijk zijn om te beantwoorden, maar het zijn juist deze gesprekken die me vormen. **Realiseer je dat mijn online wereld ook groeit en dat je niet altijd weet wat ik daarin zie of doe. Blijf nieuwsgierig en met me verbonden, want er gebeurt veel wat mijn denken en handelen beïnvloedt.** Jij helpt me om open te denken, kritisch te zijn en mezelf te blijven. Het is fijn als je mijn nieuwsgierigheid weet te prikkelen, want er is nog zoveel te ontdekken, zoveel waar we een avontuur van kunnen maken, samen.

Soms lijkt het dat ik wat meer afstand van je neem: Ik wil mijn eigen ruimte, mijn eigen ideeën ontwikkelen. Zelfstandig naar huis lopen. Maar dat betekent niet dat ik je niet nodig heb. Integendeel: jouw steun en begrip zijn belangrijker dan ooit. Vraag hoe het echt met me gaat, luister naar mijn verhalen (hoelang ze ook duren), en laat me zien dat je trots op me bent – ook als ik fouten maak. Je hoeft me niet meer altijd te verzorgen, je wordt meer en meer mijn begeleider. **Ik vind het fijn als je me betreft in het maken van keuzes, als je me mee laat denken. En me meer vrijheid en verantwoordelijkheid geeft.** Bijvoorbeeld in het meedenken en bepalen wat we aanschaffen op de groep, of het meebepalen van groepsregels. Als je me zelf op de klok laat kijken, zodat ik zie hoe laat ik naar huis mag.

Ik ga richting het voortgezet onderwijs en ga grote stappen zetten in mijn eigen toekomst. **Geef me ruimte om te leren en te groeien, een vangnet als ik val, en vertrouwen in mijn mogelijkheden.** Help me leren plannen en omgaan met mijn impulsen, bijvoorbeeld als ik wil

voetballen én morgen een toets heb. Leer me de waarde van geld begrijpen en daarmee om te gaan. Help me in het vinden van de moed én het plezier om de wereld tegemoet te treden.